

Tiltak mot forurensning

Av ekspedisjonssjef Kåre Grønbech,
Miljøverndepartementet

Særlig viktige forutsetninger for å få bedret forurensningssituasjonen i våre vassdrag og sjøområder er:

- en tidsmessig planleggings- og forurensningslovgivning,
- et hensiktsmessig administrativt apparat,
- en fremtidsrettet ressursplanlegging og
- økonomiske muligheter for å få gjennomført de pålegg som gis.

På disse felter er man under Miljøverndepartementets ledelse i gang med tiltak som etter min mening vil være grunnleggende for arbeidet med forurensningsspørsmål i årene fremover.

Arbeidet med en revisjon av planleggings- og forurensningslovgivningen er tatt opp av departementet. Lovfestingen av fylkesplanlegging er det første viktige skritt i arbeidet med videre utvikling av planleggingslovgivningen. Det neste skritt er en ny felles planleggingslov. Det tas sikte på et samordnet planleggings-system for naturressursutnytting, utbygging av vernetiltak bygd på kommunale planer, fylkesplaner og landsplaner, hver på sitt nivå knyttet til de politiske organer og de virkemidler

disse rår over. I dette lovverket vil planleggingen av bruken av våre vannressurser finne sin plass.

Arbeidet med utredning av lovgivning og administrasjon for en statlig produktkontroll er satt i gang i departementet i samarbeid med berørte departementer og andre instanser. Det tas sikte på å legge frem et forslag i løpet av 1974. Gjennomføringen av en slik lovgivning vil få betydelige virkninger også for forurensningssituasjonen i våre vassdrag og sjøområder. Parallelt med dette arbeidet — og med revisjonen av planleggingslovgivningen — er det tatt opp arbeid med en alminnelig revisjon av forurensningslovgivningen, uten at det ennå kan sies når konkret forslag vil bli lagt frem.

Omorganiseringen av forurensningsadministrasjonen er nå i gang. Følgende hovedmålsettinger er lagt til grunn (St.prp. nr. 1 for 1973—74 — Miljøverndepartementet, side 20):

- «1. Myndighet og arbeidsoppgaver søkes delegert og desentralisert i så stor utstrekning som mulig, særlig til fylkesplan. Spørsmål av betydning for landets samlede ressursdisponering må imidlertid behandles sentralt.
2. Det etableres et ekspertorgan for forurensningsspørsmål, som også

kan samle og utvikle kunnskap bl. a. om miljøskadelige stoffers virkninger. En hovedoppgave er industriforurensningsspørsmål.

3. Forurensningsspørsmål som er oppstått eller kan ventes å oppstå som følge av utnyttning av grunn og bebyggelse, skal i første rekke søkes løst for større områder under ett på grunnlag av oversiktsplaner og reguleringsplaner (jfr. vannvernlovens § 6) og behandles i sammenheng med planbehandlingen. Gjennomføringen av dette prinsipp må påskyn- des.
4. Enkelt saker (ikke plansaker) som avgjøres i medhold av granne- loven og vannvernloven, må også avgjøres ut fra en samlet vurde- ring av virkningene av utslippene i forhold til den antatte frem- tidige bruk av berørte arealer og naturressurser. Det må legges vekt på at saksgangen sikrer en samlet ressursvurdering av plan- myndigheter lokalt og sentralt.
5. For industriutslippsaker bør det skje en mest mulig samlet vurde- ring av bedriftens totale utslipp til luft og vann, fast avfall og støy. Avgjørelsene må i størst mulig utstrekning fattes ut fra en samlet vurdering av virknin- gene av utslippet i forhold til den planlagte eller antatte bruk av berørte arealer og naturressurser.
6. Tilsyns- og beredskapsorganisa- sjon må gjøres så effektiv som mulig.»

Det blir tre hovedinstanser:

- Fylkesmannen (utbyggingsavdelingen),
- Statens forurensningstilsyn,
- Miljøverndepartementet.

Når det gjelder ressursplanleggin- gen, vil jeg vise til de redegjørelser

som er gitt i foreningen om arbeidet med en landsplan for bruken av våre vannressurser (VANN nr. 1, 1974). Spesielt prioritert vil her være arbeidet med et program for tiltak vedrørende kommunale avløp, visse industri- bransjer og landbruk. Det tas sikte på å utarbeide rensbestemmelser og en tidsplan for gjennomføringen. Dette program vil bl. a. være avgjø- rende for gjennomføringen av en be- tydelig delegasjon av avgjørelser i ut- slippsaker, som forutsatt ved omorga- niseringen av forurensningsadmini- strasjonen.

Prioritert vil også være arbeidet med spesielt viktige retningslinjer for lokalisering og sikring. Det vil gjelde:

- generelle retningslinjer vedrørende behovet for drikke- og driftsvann på lang sikt og nødvendige sik- ringstiltak for å beskytte ressur- sene,
- generelle retningslinjer vedrørende industrilokalisering og andre akti- viteter i ulike typer vannforekom- sters nedbørfelt og for ulike typer bruk av vannforekomstene,
- konkrete retningslinjer i enkelte spesielt viktige vannforekomster,
- konkrete planer for sikring av fremtidige drikkevannskilder i om- råder hvor samkjøring mellom flere fylker må antas å ha betyde- lig interesse i fremtiden.

Vesentlige sider ved disse spørsmål vil antakelig være avklart i løpet av ett års tid.

Stortingets vedtak høsten 1973 om 60 mill. kroner i årene 1974—77 i til- skudd til kommunene ved Mjøsa til renseanlegg, representerer etter min

mening en milepæl i arbeidet med å legge til rette de økonomiske vilkår for gjennomføring av miljøverntiltak. Det er videre bebudet at Regjeringen i vår vil legge frem proposisjon for løsning av forurensningsproblemene i Iddefjorden.

Stortinget vil få høve til å drøfte prinsipper for tilskudd og lån til kom-

munale kloakk- og renovasjonsanlegg på grunnlag av en stortingsmelding som vil bli fremmet i nær fremtid. Stortinget vil også få høve til å drøfte finansieringen av tiltak mot forurensning fra eldre industri på grunnlag av et fremlegg fra Miljøverndepartementet.